

Bij mensen zijn

zondag 13 januari 2019

Vorbereid door Mirjam Rigterink, Einar Sies, Joke Visser

WELKOM

Goede morgen en hartelijk welkom,
wie u ook bent en waar u ook vandaan komt.

Ik heet u hartelijk welkom namens de familie Tamrazyan, voor wie we hier bijeen zijn,
namens de Protestantse Kerk Den Haag, die deze doorlopende kerkdienst organiseert,
en namens de Ekklesia Den Haag die dit uur van de dienst verzorgt.

We steken het licht niet aan

– dat kregen we aangereikt van onze voorgangers,
we zullen het brandend houden en na dit uur doorgeven aan wie na ons komen.

Om te beginnen zingen we elkaar een vredesgroet toe.

INLEIDING

De Ekklesia Den Haag kiest elk jaar een jaarthema.

We proberen dat thema in de loop van het jaar in onze vieringen te laten doorklinken. En dat jaarthema is dan tevens het thema van de eerste viering van het jaar, het komende uur.

Voor 2019 hebben we het thema 'Bij mensen zijn' gekozen.

Toen we dat thema bedachten

wisten we nog niet hoe passend dat nu blijkt te zijn, sinds de familie Tamrazyan 2½ maand geleden in dit huis zijn toevlucht heeft gezocht.

Onze gedachten zijn bij hen en bij al die kinderen die al vele jaren in Nederland wonen en die toch dreigen uitgezet te worden.

Onze gedachten zijn ook bij Jan-Willem van de Velde, vele jaren prominent lid van de Ekklesia, onze vaste pianist, die in de laatste dagen van 2018 na een lange ziekte is overleden.

Twee van de liedjes die we vandaag zingen zijn door hem gecomponeerd.

Leidraad voor dit uur is de Ene, die zijn naam noemde 'Ik zal er zijn',

die voor zijn volk uitging in de vorm van een wolkkolom en een vuurzuil, en het verhaal van de man die bekend staat als 'de barmhartige Samaritaan', die buitenlander die zijn gezicht niet afwendde, maar daadwerkelijk hielp.

Lezingen:

- Exodus 3:13-14

- Exodus 13: 20 – 22

- Lukas 10: 25-37

Overweging - 1

1

Mensen gaan hun weg door het leven niet alleen.

Als het goed is gaan ze samen.

Als het goed is helpen mensen elkaar op weg en onderweg.

Als het goed is.

Maar het is niet altijd goed.

De maatschappij is er vaak op gericht dat ieder zijn of haar eigen boontjes maar moet doppen.

En – om voor me zelf te spreken – als iemand een beroep op me doet, denk ik soms wel eens:

'het komt me nu niet zo goed uit',

of 'heb ik daar wel zin in?',

of 'durf ik dat wel?'

2

De God van Israël is een God van mensen.

Als Mozes hem om zijn naam vraagt, geeft God hem ten antwoord:

mijn naam is Ik zal er zijn.

En op de weg door de woestijn gaat God voortdurend voor het volk Israël uit: overdag een wolkkolom, en 's nachts een vuurzuil, opdat de Israëlieten voortdurend zien dat God hen niet in de steek laat.

3

God is een God van mensen, bovenal een God van de armen, de ontheemden, de vreemdelingen.

En God verwacht van ons dat wij ook zo zijn – wij kunnen hem alleen maar dienen door er te zijn voor onze medemensen.

Jezus zegt het zó: Je zult de Heer, je God, liefhebben met je hele hart, je hele ziel en je hele verstand; dat is het eerste, het grote gebod.

Het tweede, *daaraan gelijk*, is: je zult je naaste liefhebben als jezelf.

En op de vraag wie dan je naaste is, antwoordt Jezus met het verhaal dat wij hebben gelezen en dat bekend staat als 'de barmhartige Samaritaan'.

4

Het verhaal van de barmhartige Samaritaan was vorig jaar mei plotseling voorpaginanieuws.

In Parijs hing een kleuter aan de rand van een balkon, vijf hoog. Het kind kon elk ogenblik naar beneden vallen. Voorbijgangers keken ontzet naar boven, schreeuwden, of liepen gewoon door, maar niemand deed iets.

Toen kwam een buitenlander langs, een illegale Malinees, bleek later. Hij zag het kind, bedacht zich geen ogenblik, klauterde van balkon naar balkon omhoog naar het kind toe, en bracht het in veiligheid.

Het youtube filmpje van zijn daad ging de hele wereld over.

De vraag wie de naaste van dat kind was, is niet moeilijk te beantwoorden.

De man kreeg er een medaille voor. Hij kreeg ook direct een verblijfsvergunning, werd bericht.

De dag erna kwam de satyrische website 'De speld' met het volgende verhaal:

De Franse politie heeft een 4-jarig jongetje teruggehangen aan de rand van een balkon in Parijs. Het kind werd gisteren op spectaculaire wijze gered, maar dat blijkt te zijn gedaan door een Malinees zonder papieren. De reddingsactie is daarmee illegaal.

“Regels zijn regels”, zegt een woordvoerder van de politie. “Illegalen mogen niet werken en ook geen kinderen redden.” Mamoudou Gassama, de illegale held in kwestie, krijgt een boete.

Buurtbewoner Jacques vindt het goed dat de politie heeft ingegrepen. “Die vluchtelingen pikken onze heldendaden in. Als ze er in Mali achter komen dat ze in Frankrijk zomaar levens van kleine kinderen kunnen redden, komen ze natuurlijk allemaal hierheen om mensen in nood te helpen. Wie is daarvan de dupe? Helemaal niemand, maar het gaat om het idee.”

Wat vinden jullie van dat bericht van 'De speld'. Bizar? Grappig? Cynisch?

Ergens schuurt het bij mij. Want is de samenleving niet hypocriet?

De Malinees heeft, als het bericht klopt, een verblijfsvergunning gekregen. Dat verdient hij ten volle. Maar wat als hij niet toevallig aanwezig was om dat kind te redden? Dan was hij nu nog steeds illegaal geweest, of misschien wel uitgewezen.

En ook: als buitenlandse terroristen een aanslag plegen, zijn daarmee al gauw alle buitenlanders verdacht. De immigratieregels worden aangescherpt en de grenzen gaan potdicht.

Maar als een buitenlander, een Malinees, zijn leven waagt om een kind te redden, dan straalt dat niet af op andere Malinezen, op andere buitenlanders. Dan is het een held te midden van een groep die nog steeds niet wordt gezien.

Hier in Bethel proberen we naaste te zijn van de familie Tamrazyan, mensen die hun land ontvlucht zijn, die al negen jaar in Nederland zijn, die niets verkeerd gedaan hebben – ze zijn alleen hier niet geboren -, die hier helemaal geïntegreerd zijn, maar die toch dreigen te worden uitgewezen.

Er zijn mensen die zeggen dat wij hen daarmee valse hoop geven.
Ik weet niet goed wat ik daarop moet zeggen. Misschien wel deze twee dingen:

Ten eerste neem ik aan dat het de familie Tamrazyan is geweest die om een toevluchtsplek heeft gevraagd.
Ten tweede moet ik denken aan het gedicht 'de weg van de hoop' van de Tsjechische dissident en latere president Václav Havel.

Ik lees jullie enkele gedeelten van dat gedicht voor.

Diep in onszelf dragen we de hoop
als dat niet het geval is, is er geen hoop.

...

Hoop is niet te voorspellen
of vooruit te zien.
Het is een gerichtheid van de geest,
een gerichtheid van het hart,
voorbij de horizon verankerd.

...

Hoop is ergens voor werken
omdat het goed is,
niet alleen omdat het kans van slagen heeft.

Hoop is niet hetzelfde als optimisme
evenmin overtuiging dat iets goed zal aflopen.
Wel de zekerheid dat iets zinvol is
afgezien van de afloop
het resultaat.

Ik hoop hartstochtelijk dat deze voortdurende kerkdienst,
dit voortdurende gebed om gerechtigheid en genade
zal leiden tot nieuw perspectief voor de familie Tamrazyan,
maar zelfs als die hoop niet bewaarheid zou worden
is dit in mijn ogen een hoop-volle actie.

Amen

Overweging 2

Twee Bijbellezingen hoorden wij. Uit Exodus over een God die nabij is in vuurkolom en rookkolom en het bekende verhaal van de barmhartige Samaritaan. De gewonde man uit de gelijkenis zal om hulp geroepen hebben en er is er een die hoort. De vraag van de leerlingen aan Jezus is: wie is mijn naaste? Dat is een vraag van het hoofd, hier wordt gedacht. Ik kom daar nog op terug.

Met kerst vieren we de incarnatie van het goddelijke in het vlees zegt Johannes. God bij de mensen. Niet in een richtinggevende rookkolom of vuurkolom maar dichterbij, als mens.

Naast de bijbellezingen van zonet dringt zich de lezing uit Johannes 1 op. In den beginne was het woord. Het woord was bij God en het woord was God. Het was in het begin bij God. Het kind kwam bij ons als getuige van het woord. Niet zelf het licht, maar getuige van het licht.

In de lezing uit Lukas wordt verwezen naar de nabijheid die mensen – dragers van het licht toch ook – kunnen geven aan wie wij voelen als onze naaste. Vraag is ook: wie geeft en wie ontvangt. Wie stelt wie in

staat om naaste te zijn?

Dit wordt geen exegese maar een reflectie op wat een woord en juist vaak ook een gezongen woord oproept.

Ik kan en wil hier niet om mijn mijn diepste ervaring heen van de laatste tijd. Een van onze vrienden sterft. Jan-Willem van de Velde. Hoe nabij mag je dan zijn? In ziekte en naderend sterven, in het grote mysterie van de overgang naar de dood? Of de doorgang naar de ruimere beleving van het bestaan. Ik heb gezien en gevoeld hoe nabij Gea en Jan-Willem elkaar zijn. Daar was geven en ontvangen één.

Hoe nadert iemand de diepste essentie van het bestaan en nodigt naasten uit om te getuigen? Veel trof mij, veel voelde en beleefden we, dat laat ik hier ongezegd. maar we zongen ook: Thy light is in all forms, thy love in all beings, ik beleefde nabijzijn in het ongezegde.

Thuiskomend hoorde ik Metha hier in de bethelkappel zingen: "Woord dat ruimte schept, toekomst, wijd licht land, waar gerechtigheid als rivieren stroomt, waar de wijnstok bloeit, tegen klippen op. Even is het waar, dan weer is het weg. Toon mij niet vergeefs wat mijn ziel verlangt, geef dat ik volhard in uw vergezicht". Ik raakte diep ontroerd, weer geraakt in dat vergezicht van een bestaan dat daar is en ook hier. Even weg van de scheiding. Noem het het koninkrijk Gods, ik weet het niet. Het was in woorden en op toon gezet.

Nabijzijn is soms heel ongemakkelijk. Het liefst wil je iets "doen". Voor mij is zwijgen in het "niet weten" ongemakkelijk, niet mijn eerste weg. Maar in nabijheid van een waardig mysterie valt alle ongemak weg, er is maar 1 optie. Ontvangen wat is.

Terug naar die samaritaan en ook naar die anderen, de leviet, die ander. Ook zij hadden een intuïtie, ik kan geen oordeel voelen, het had zomaar ik kunnen zijn, nadenkend over andere prioriteiten en belangrijke zaken en doorlopend, mompelend: er komt zo iemand anders, ik bel wel even.....

Ik ben dankbaar voor wat Jan-Willem creëerde in zijn leven en ook in zijn stervensproces, het opende ruimte naar wijd licht land.

Zegenwens

Wij vermeten ons onszelf
Gezegenden te noemen.
Kinderen van het licht
Zoals wij zijn.

Een zegen over alles
Wat we wensen.
Een pleidooi voor het goede
In ons, zoals wij zijn.

Een omzien in barmhartigheid
Naar wie we zijn
Zoals wij zijn.

Liefs aan wat we verlangen
Liefs aan wat met goede intenties begint,
Liefs aan het niet-gelukte.

Een zegen over het onaffe,
Ook dit aan het Licht.

Liefs aan mensen,
Niet klein en onvolmaakt,
Maar getuigen van het licht
zoals wij zijn.